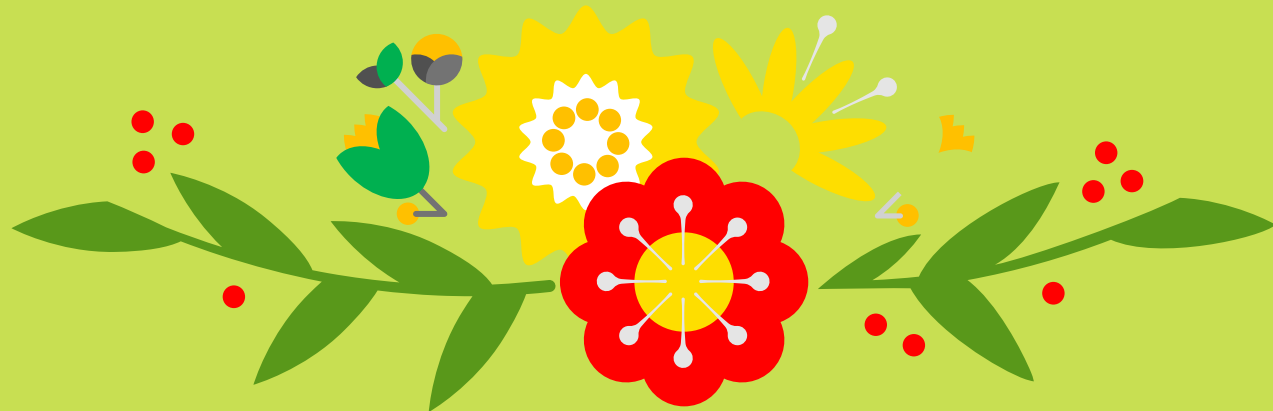
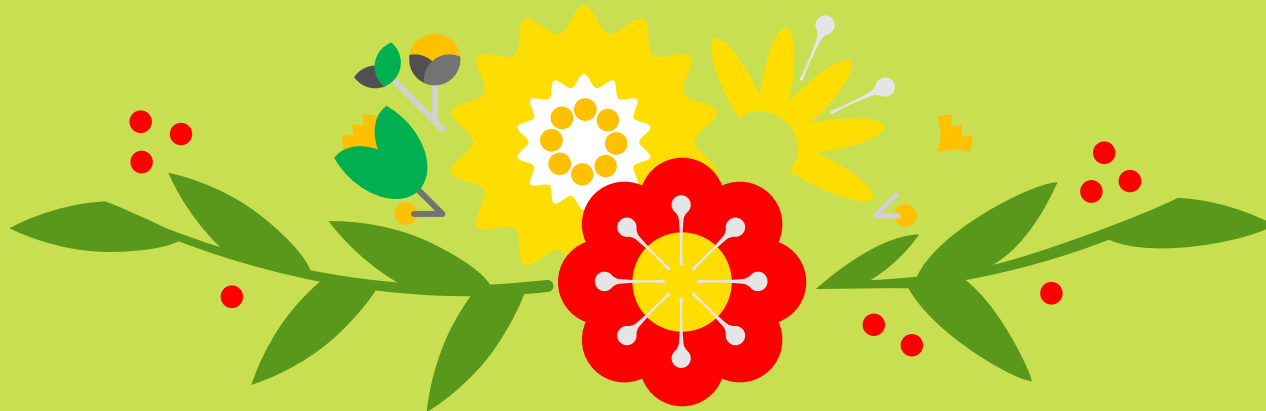

به نام خداوند جان و خرد

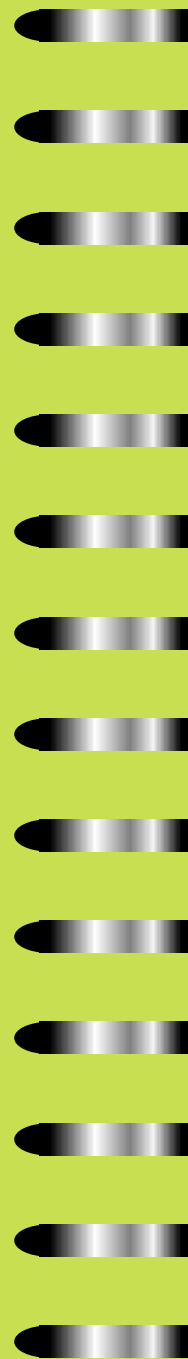
گروه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت معاونت بهداشتی استان گیلان

سواد رسانه ای

Media literacy

سواد چیست؟

مجموعه‌ای از مهارت‌ها، دانش‌ها و توانایی‌های لازم برای انجام و فهمیدن فعالیت‌ها و وظایف مشخص.

مثلاً: سواد خواندن و نوشتن

سواد مالی: توانایی مدیریت مالی و اقتصاد شخصی

سواد دیجیتال: استفاده هوشمندانه از فناوری دیجیتال

رسانه چیست؟

رسانه به هر وسیله ارتباطی گفته می‌شود که برای انتقال اطلاعات و ارتباط بین افراد یا گروه‌ها استفاده می‌شود.

مهم‌ترین رسانه‌ها عبارتند از:

- رسانه‌های تلویزیونی و رادیویی
  - رسانه‌های چاپی: روزنامه‌ها، مجلات و کتاب‌ها
  - رسانه‌های آنلاین: وبسایت‌ها، شبکه‌های اجتماعی
- * رسانه‌ها در عصر حاضر صرفاً ابزار نیستند و می‌توانند فضا، محیط و ساختار زندگی ما را تشکیل بدهند.

سواد رسانه چیست؟

توانایی دسترسی، تحلیل، ارزیابی، و خلق پیام در
شکل‌های گوناگون (چاپی، صوتی، فیلم/ویدیویی،
اینترنتی)، بر پایه درک آگاهانه از ماهیت رسانه‌های
جمعی، فنونی که از سوی تولیدکنندگان رسانه مورد
استفاده قرار می‌گیرد، و تأثیر این فنون بر فرد و جامعه.

تاریخچه پیدایش اصطلاح سواد رسانه‌ای، به سال ۱۹۶۵ باز می‌گردد.

«مارشال مک لوهان» اولین بار این واژه را به کار برد و نوشت:

«زمانی که دهکده جهانی تحقق یابد، لازم است انسان‌ها به سواد جدیدی به نام سواد رسانه‌ای دست یابند.»

در دهه ۲۰۱۰، با ظهور رسانه های اجتماعی، سواد رسانه ای به یک مهارت حیاتی تبدیل شد. این امر باعث شد که افراد در معرض حجم زیادی از اطلاعات قرار بگیرند و درک آنها دشوارتر شود.

آموزش سواد رسانه‌ای

آموزش سواد رسانه‌ای به مجموعه‌ای از فعالیت‌ها و برنامه‌های آموزشی اشاره دارد که به فرد کمک می‌کند تا مهارت‌ها، دانش‌ها و قدرت‌های لازم برای استفاده انتقادی و مؤثر از رسانه‌ها را بیاموزد.

همچنین آموزش سواد رسانه‌ای، به افراد کمک می‌کند تا عادات سوال و مهارت بیان را توسعه دهند.

آموزش سواد رسانه ای گاهی به عنوان روشی برای پرداختن به ابعاد منفی رسانه‌ها، از جمله دستکاری رسانه‌ها، اطلاعات غلط، کلیشه‌های جنسیتی و نژادی و نگرانی در مورد از بین رفتن حریم شخصی، حمله‌سایبری و شکارچیان اینترنت، مفهوم سازی می‌شود.

اگر دانش و سواد رسانه در جامعه تزریق نشود، با توجه به سرعت انتقال اطلاعات در جهان، افسار ذهن مردم از دست متفکران جامعه خارج شده و به دست افراد سودجو می‌افتد.

این افراد می‌توانند به راحتی با کمترین هزینه، هذیان‌های غیر واقعی و بی ارزش را به متن جامعه وارد کنند و صدمات جبران ناپذیری به باورهای مردم و در سطح کلان به کشورها وارد کنند.

تأثیرات و مزایای سواد رسانه‌ای

سواد رسانه‌ای مانند نوعی تغذیه است. کسی که مهارت خوبی در تحلیل رسانه کسب کرده، می‌تواند نوع تغذیه دریافتی و رژیم خود را انتخاب کند. در واقع همه اطلاعات و اخباری که امروزه از طریق موبایل، تلویزیون و شبکه‌های جهانی به فکر و ذهن مردم تزریق می‌شود، ترکیبی از انواع تغذیه‌هایی است که برای همه مناسب نیست.

تنها سواد رسانه‌ای می‌تواند به فرد در تشخیص درست نوع تغذیه کمک کند، در غیر این صورت فرد دچار مسمومیت‌های ذهنی و فکری می‌شود و قدرت تشخیص درست و نادرست را از دست می‌دهد.

سواد رسانه‌ای مثل یک رژیم غذایی است که هوشمندانه مراقب است که چه موادی مناسب هستند و چه موادی مضر؛ چه چیزی را باید مصرف کرد و چه چیزی را نه و یا این که میزان مصرف هر ماده بر چه مبنایی باید استوار باشد. به عبارت دیگر، سواد رسانه‌ای کمک می‌کند تا از سفره رسانه‌ها به‌گونه‌ای هوشمندانه و مفید بهره‌مند شویم.

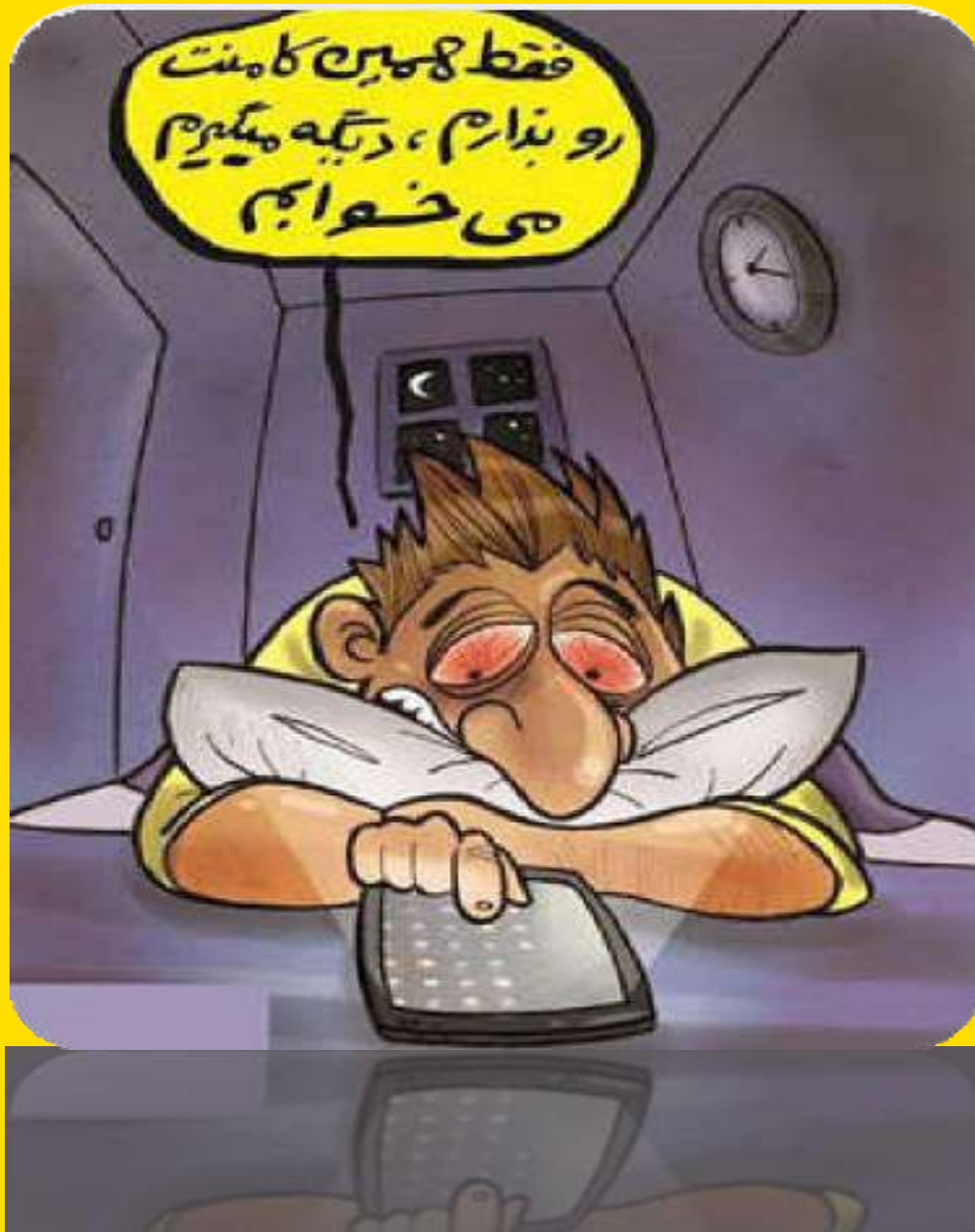

سواد رسانه‌ای می‌تواند به مخاطبان رسانه‌ها بیاموزد که از یک مصرف‌کننده محض خارج شده و به صورتی فعالانه در جریان انتقال اطلاعات قرار گیرند که در نهایت به نفع آنان باشد.

سواد رسانه‌ای با مجهز کردن مخاطب به دانش تجزیه، تحلیل و ارزیابی اطلاعات، نوعی مصون‌سازی را رقم می‌زند. در واقع مخاطبانی که از دانش رسانه‌ای برخوردارند در مواجهه با رسانه‌ها، آزادی عمل و استقلال بیشتری دارند، سواد رسانه‌ای به مخاطبان کمک می‌کند تا چگونگی ایجاد پیام‌های رسانه‌ای را درک کنند و آنچه رسانه‌ها می‌خواهند به آن‌ها القا کنند را تشخیص دهند.

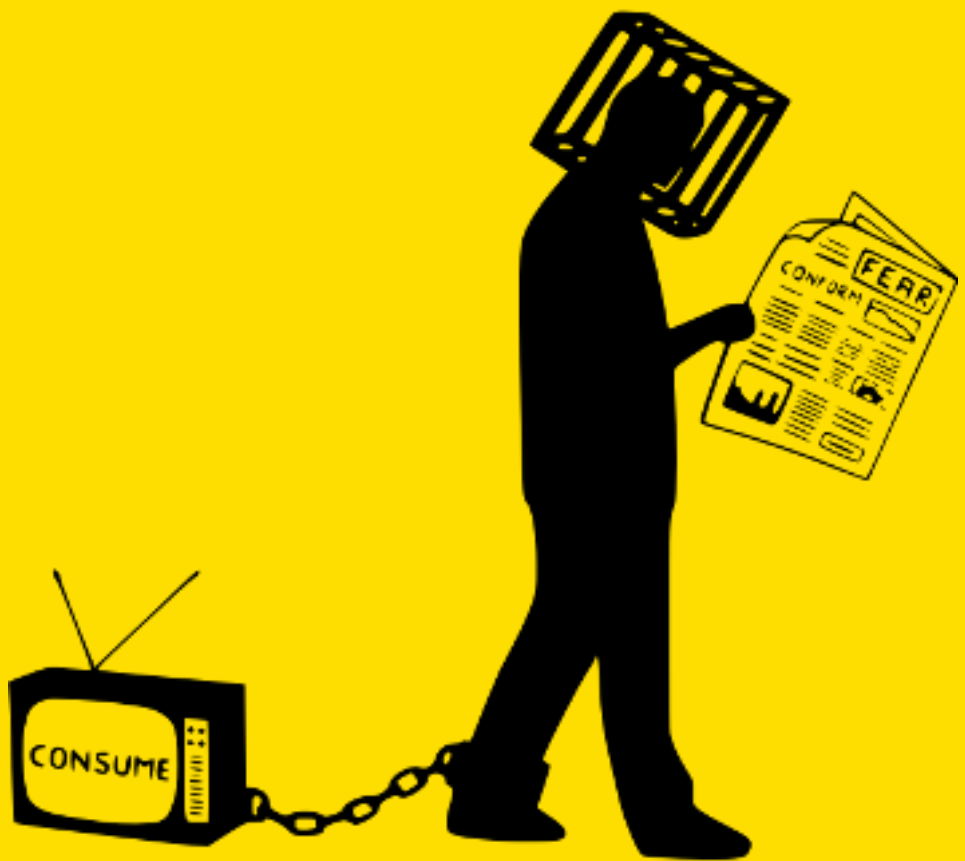

مخاطبان با بهره‌مندی از سواد رسانه‌ای می‌توانند تعصبات و اطلاعات غلط و دروغ‌های رسانه‌ای را متوجه شوند، قسمت‌هایی که کتمان می‌شود را کشف و پیام‌های رسانه‌ای را بر اساس تجربیات، باورها و ارزش‌های شان ارزیابی کنند. از همه مهم‌تر اینکه در یک فضای سالم، مخاطبان قادرند تا پیام‌های رسانه‌ای خود را طراحی، ایجاد و توزیع کنند.

بی سوادها طعمه می شوند!

در حالی که می توان فاقدان سواد رسانه ای را طعمه های اصلی در فضاهای رسانه ای به شمار آورد، افراد دارای سواد رسانه ای نه تنها اسیر محصولات رسانه ای نمی شوند، بلکه قضاوت های صحیح تری از محیط پیرامون خود دارند.

افرادی که سواد رسانه ای پایینی دارند دچار انتخاب های نادرست و هیجانات تلقینی رسانه می شوند. این گونه افراد کنترل تصمیمات و هیجانات خود را به رسانه واگذار می کنند و این موضوع تبعات خطرناکی برای جامعه و کشور دارد.

منابعی برای یادگیری سواد رسانه ای

مستند **The Great Hack** یا هک بزرگ که به رسوایی فیس بوک-کمبریج آنالیتیکا در برداشت غیرقانونی از داده های شخصی می پردازد.

مستند **The Propaganda Game** یا بازی پروپاگاندا که به بررسی نحوه استفاده از پروپاگاندا در جنگ عراق می پردازد.

فیلم **The Social Dilemma** یا معضل اجتماعی که موضوع آن بر آسیب‌هایی که شبکه های اجتماعی به جامعه وارد کرده اند، متمرکز شده است.

کتاب «فضای مجازی و سواد رسانه ای» نوشته جابر پوریانی، معصومه نصیری

کتاب «سواد رسانه‌ای و خانواده» نوشته معصومه نصیری
کتاب «سواد رسانه‌ای در عصر دیجیتال» ترجمه علی شایان فر

کتاب «سواد رسانه‌ای و مدیریت بحران» نوشته مصطفی ساوه درودی و مرتضی چشمه نور

کتاب «عملیات روانی از نظریه تا عمل» نوشته محمد میرسمیعی و جابر پوریانی

و کتاب آموزش سواد رسانه ای سازمان یونسکو

چون رسانه ها به طور مداوم در حال رشد و پیشرفت هستند، سواد رسانه ای اکنون بیش از هر زمان دیگری اهمیت دارد.

استفاده گسترده از شبکه های اجتماعی و ظهور فناوری های جدید مانند هوش مصنوعی برای تولید انواع محتوا، فرصت ها و خطرات جدیدی را ارائه می دهند و سواد رسانه ای نیز باید به طور متناسب به روز شود.

□ اینفودمی حجم عظیمی از اطلاعات درست و نادرست است که وقتی در کنارهم قرار می‌گیرند و به مردم ارائه می‌شوند موجب می‌شوند مردم نتوانند سره را از ناسره تشخیص بدهند.

□ اینفودمی همه‌گیری اطلاعات است تا آن حد که راه حل‌یابی برای مسئله را دشوار می‌کند.

□ حرف‌های بی‌پایه به اندازه خطر تکثیر خود ویروس خطرناک و مهم است.

□ اینفودمی می‌تواند باعث سردرگمی و نگرانی‌های اجتماعی شود و نیاز به مدیریت صحیح اطلاعات را افزایش دهد.

اینفودمی

اینفودمی می تواند به مشکلات اجتماعی، اقتصادی و حتی بهداشتی منجر شود.

این پدیده به ویژه در دوران بحران های بزرگ مانند پاندمی ها به شدت مشهود است.

اطلاعات نادرست می توانند باعث ایجاد ترس و نگرانی بی مورد در بین مردم شوند و اقدامات نادرستی مانند خرید انبوه محصولات ضروری و درمان های غیرمجاز را تحریک کنند.

اینفودمی

- سرعت بالای انتشار اطلاعات در رسانه‌های اجتماعی
  - عدم بررسی صحت اطلاعات
  - انگیزه‌های تجاری و سیاسی برای انتشار اطلاعات
- نادرست.

علل بروز اینفودمی

□ ایجاد ترس و نگرانی، افزایش ناهنجاری‌های اجتماعی، و کاهش اعتماد عمومی به رسانه‌ها و منابع اطلاعاتی معتبر.

□ برای شناسایی اطلاعات نادرست، باید به منابع اطلاعاتی معتبر توجه کرده و از ابزارهای راستی‌آزمایی استفاده کرد. همچنین، بررسی صحت اطلاعات از طریق مقایسه با منابع معتبر و تحلیل منطقی می‌تواند کمک‌کننده باشد.

تأثیرات اینفودمی و روش‌های شناسایی اطلاعات نادرست

هیجان انگیز بودن: اطلاعات نادرست اغلب به شیوه‌های هیجان انگیز تنظیم می‌شوند تا به راحتی بتوانند احساسات مخاطب را برانگیزند و باعث تداعی خاطره، جهت دهی افکار مخاطب و واکنش‌های روانی مانند اضطراب و خشونت شوند. در نتیجه مخاطبین به طور ناخودآگاه و هیجان زده به اطلاعات نادرست واکنش نشان داده و آن را با دیگران به اشتراک می‌گذارند.

ویژگی‌های خاص رسانه‌های اجتماعی: برخی ویژگی‌های رسانه‌های اجتماعی به گسترش اطلاعات نادرست کمک کرده است به عنوان مثال نظرات کاربران، تعداد دنبال‌کنندگان و تعداد تایید Like، کاربران را تشویق می‌کند تا محتوایی را به اشتراک بگذارند که افراد بیشتری آن را پسندند.

**دلیل انتشار سریع انواع اخبار و اطلاعات
مخرب در فضای مجازی**

فیلترینگ حسابی: رسانه های اجتماعی مانند اینستاگرام، توئیتر، فیس بوک و... از الگوریتم های خاص مانند فیلترینگ حسابی برای افزایش حس مثبت کاربری در کاربران خود استفاده می کنند. بر این اساس محتوا منطبق بر محبوبیت پیام یا شباهت آن به محتوایی که قبلا توسط مخاطب دیده شده، اولویت بندی می شود و به کاربر پیشنهاد داده می شود.

در نتیجه، فردی که یک بار در معرض محتوای جعلی قرار گرفته، با این الگوریتم امکان دارد بیشتر و بیشتر این گونه محتواها را ببیند و سوء تفاهم فرد بیشتر شود.

**دلیل انتشار سریع انواع اخبار و اطلاعات
مخرب در فضای مجازی**

❑ مقابله با اینفودمی نیازمند آموزش و آگاهی بخشی گسترده به جامعه است تا افراد بتوانند اطلاعات صحیح را از نادرست تشخیص دهند.

❑ برای مدیریت اینفودمی، نیاز به استراتژی‌های مؤثری داریم که شامل آموزش عمومی، تقویت منابع اطلاعاتی معتبر و استفاده از فناوری‌های پیشرفته برای راستی‌آزمایی اطلاعات است. این استراتژی‌ها باید به صورت هماهنگ و مداوم اجرا شوند.

❑ شناسایی زود هنگام اطلاعات نادرست در گردش

❑ ارزیابی خطر اطلاعات نادرست در گردش

❑ تولید ضد خبر در برابر اخبار و اطلاعات نادرست و

مخرب با اتکا بر شواهد علمی

❑ همراه کردن جامعه در کنترل اینفودمی

مدیریت اینفودمی

حل چالش اینفودمی به **مشارکت اجتماعی** نیاز دارد.

در اپیدمی ها هر حرفی نباید به مردم گفته شود زیرا انتشار هر خبری ممکن است نه تنها کمکی به مقابله با اپیدمی نکند، بلکه باعث شعله ورت شدن آتش اپیدمی شود. ولی برخی اخبار و اطلاعات هم باید به اطلاع مردم برسد. تمییز دادن اینکه چه اخبار و اطلاعاتی باید به مردم گفته شود و کدام ناگفته بماند با نظام مدیریت اپیدمی یا مدیریت نظام سلامت است که با حضور متخصص مرتبط تصمیم به انتشار یا عدم انتشار آن گرفته می شود.

باید ها	نباید ها
دغدغه ها و سوالات مردم رصد و پاسخ دهید.	سکوت نکنید. ابهام، شایعات را افزایش می دهد.
مستقیماً به شایعات پاسخ دهید.	شایعه را انکار نکنید چون انکار، ابهام را افزایش می دهد.
از افراد قابل اعتماد مردم برای پاسخ به شایعات استفاده کنید.	شایعه را با سیاه نمایی رد نکنید.
شفاف و به موقع با مردم ارتباط برقرار کنید.	به شایعه سازان حمله یا بی احترامی نکنید.

الف- نقش افراد، خانواده ها و مردم

شناسایی اطلاعات غلط و عدم انتشار آنها

کمک به دوستان و اطرافیان خود درمورد خطرات و

پیامدهای انتشار اطلاعات غلط

مشارکت اجتماعی در مبارزه با اطلاعات غلط در جامعه خود

ب- نقش معلمان، اساتید و مؤسسات آموزشی

بهره گیری حداکثری از برنامه های آموزشی مبتنی بر شواهد

جهت افزایش تاب آوری در برابر اطلاعات غلط

آموزش به دانش آموزان و عموم مردم در مورد روش ها و

ترفندهایی که افراد اطلاعات غلط را منتشر می کنند تعیین

معیارهای کیفی برای ارزیابی پیشرفت در سواد رسانه و

اطلاعات

پ- نقش کادر بهداشت و درمان و مراکز بهداشتی درمانی

عامل فعال با بیماران و مردم در مورد اخبار جعلی و خلاف

واقع

استفاده از فضای مجازی و شبکه های اجتماعی برای انتشار

اطلاعات صحیح

ت- نقش خبرنگاران و اصحاب رسانه

رصد فعالانه و رسیدگی به سوالات مردم

فراهم کردن زمینه ای برای اجتناب از برداشت اشتباه

استفاده از منابع معتبر متعدد به ویژه منابع قابل اعتماد

استفاده از سرتیتر و تصاویر آگاه کننده

ج- نقش محققان و موسسات تحقیقات

تقویت نظارت و رصد سوالات مردم، دغدغه ها و ابهامات

ارزیابی تاثیر اینفودمی

اهمیت شناخت اینکه مردم چطور در معرض اطلاعات غلط

قرار می گیرند و از آن متاثر می شوند و بررسی تفاوت بین

اقشار مختلف جامعه

ارزیابی اثربخشی استراتژی ها و سیاست های پیشگیری و

مدیریت اینفودمی

چ- نقش سرمایه گذاران و خیرین

جلب مشارکت خیرین و سمن ها به منظور سرمایه گذاری

هماهنگ و استفاده بهینه از مهارت ها

ث- نقش فناوری های دیجیتال

ارزیابی فواید و مضرات محصولات و رسیدگی به آسیب

های وارده

رصد دقیق اطلاعات و اخبار جهت تجزیه و تحلیل

گسترش اطلاعات غلط و پیامدهای آن

شناسایی زودهنگام ناشران اطلاعات غلط و متخلفان

ارزیابی اثربخشی قوانین و اقدامات انجام شده

مدیریت پیش دستانه ی کمبود اطلاعات

تقویت ارتباطات از طریق پیام رسان های مورد اعتماد و

کارشناسان مرتبط

حفاظت از متخصصان بهداشت و درمان و اصحاب رسانه

در برابر آسیب های فضای مجازی

زنجیره عوامل تولید اینفودمی

اخبار جعلی

اطلاعات غلط یا شبه اطلاعات (Misinformation)

اطلاعات گمراه کننده عمدی (Disinformation)

شبه رویداد و شبه علم

هرج و مرج اطلاعاتی

شایعات و شبهات و خرافات

انتخاب گزینشی و بین بخشی از حقیقت

انگ و نژادی یا قومیتی کردن بیماری

انبوه شدن و آوار اطلاعاتی

انتشار اخبار بی اساس (بافته های علمی به جای یافته های علمی)

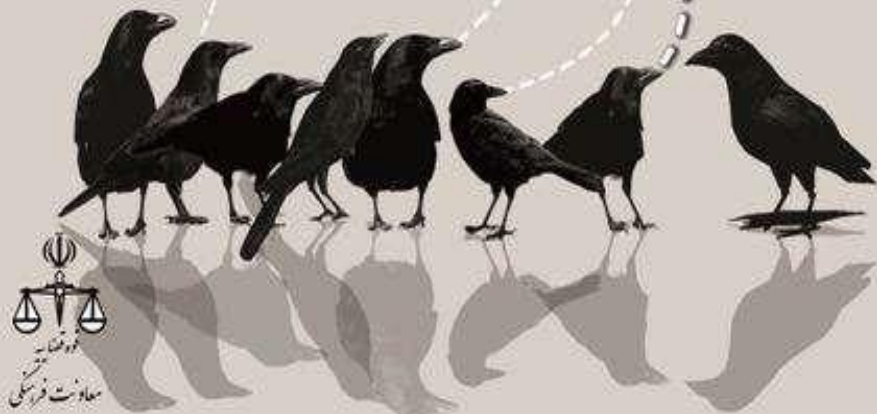
سیاسی و مذهبی کردن امر سلامت و درمان

ترویج پاندمی و تئوری توطئه

افراط و تفریط در تبیین واقعه

شایعات فضای
مجازی زیادند،
بی تحقیق، باور نکنید!

مثال

با شایعات فضای مجازی / مردم سریع تر واکسن بزنند

MEHR NEWSAGENCY
Iman HamiKhah

کرونا این روزها به دغدغه همه مردم تبدیل شده است اما در این میان برخی شایعات به واکسن تا آمار مراجعه به مراکز واکسیناسیون کاهش یابد.

در واکنش به تایید بروز عوارض لغتگی خون یا کاهش پلاکت‌های خونی با تزریق واکسن آسترانکا بررسی شد

واکسن کرونای آسترانکا چقدر تهدیدتان می‌کند؟ / اشتباهاتی که مردم را به تزریق این واکسن ترغیب کرد

شرکت عوارض ناشی از تزریق واکسن کرونای آسترانکا را تایید کرده و حالا موجی از نگرانی درباره بروز این عوارض در ایران هم شکل گرفته، این که آیا جان و سلامت تزریق کنندگان این واکسن اکنون در خطر قرار گرفته است؟

مسئولان وزارت بهداشت پاسخ می دهند

شایعه مغناطیسی شدن بدن
پس از تزریق واکسن کرونا

شایعه پراکنی شبکه های اجتماعی به وجود ایدز در انار و هندوانه هم رسید

۲۱ اردیبهشت ۱۳۹۴ - ۱۶:۴۱ | اخبار اجتماعی | اخبار پزشکی | اخبار سایر حوزه ها

- T1 +

رئیس مرکز سلامت محیط و کار وزارت بهداشت:

گزارش شبکه های مجازی درباره آلوده شدن مواد غذایی به ویروس ایدز کذب است

تهران - اجرتا - رئیس مرکز سلامت محیط و کار وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی گفت: تاکنون هیچ گزارشی مبنی بر آلوده کردن مواد غذایی به ویروس ایدز نداشته ایم.

هشدار درباره کاسبی با پشه آندس! (فیلم)

سازمان غذا و دارو اعلام کرده « فریب تبلیغات غیرواقعی فرآورده‌های دفع پشه آندس برای پیشگیری از تب‌دنگی رو نخورید. فرآورده‌های دفع حشرات از قبیل انواع روغن‌های گیاهی و دیگر محصولات برای پیشگیری از این تب معتبر نیستند. بهترین روش برای جلوگیری از کاهش خطر ابتلا به بیماری تب‌دنگی محافظت در برابر نیش پشه آلوده یا استفاده از لباس‌های پوشیده و مجهز کردن پنجره‌ها به توری است.

سام مشایخی در گفتگو با باشگاه خبرنگاران جوان:

حال پدر خوب است/ شایعات باید از طریق قانون پیگیری شود

حال پدرم خوب است؛ متأسفانه این شایعات هر چند وقت یکبار در فضای مجازی انتشار پیدا می‌کند.

در پی انتشار شایعه درگذشت جمشید مشایخی در فضای مجازی، سام مشایخی پسر استاد مشایخی در گفتگو با خبرنگار حوزه سینما گروه فرهنگی باشگاه خبرنگاران جوان؛ ضمن تکذیب این خبر، اظهار داشت: حال پدرم خوب است؛ متأسفانه این شایعات هر چند وقت یکبار در فضای مجازی انتشار پیدا می‌کند.

وی ادامه داد: در تویت قبل قرار بود پدرم شکایت کند که متصرف شدت؛ اما دوباره شایعات ادامه پیدا کرد و باید از طریق قانون آن را پیگیری کنیم.

مشایخی عنوان کرد: با این خبر همه دوستان حتی دختر خودم (نوه استاد مشایخی) که خارج از ایران زندگی می‌کند نگران شده بود؛ چرا که این شایعه در نیمه شب منتشر شد و ما قادر به پاسخگویی و تکذیب خبر نبودیم.

انتهای پیام/

صفر تا صد ماجرای کیک‌های آلوده به قرص

چند روز پیش بود که انتشار تصاویر پیدا شدن قرص‌های نامتعارف در کیک‌ها در شهرهای مختلف از جمله تبریز موجی از نگرانی را بین مردم به وجود آورد، موضوعی که شائبه تروریسم اقتصادی را قوت می‌بخشد.

به گزارش مشرق، چند روزی است که تصاویری از جاسازی قرص و کپسول در برخی از کیک‌ها در فضای مجازی دست‌به‌دست می‌شود که باعث نگرانی خانواده‌ها شده است.

با اینکه در ابتدا مشخص نبود که این تصاویر واقعی هستند و یا ساختگی ولی مسئولان وزارت بهداشت اعلام کردند که پیگیر این موضوع هستند و احتمال رد پای تروریسم اقتصادی در این موضوع وجود دارد تا علیه تولید ملی اقداماتی انجام دهند.

بیشتر بخوانید:

**سرنوشت نامعلوم «کیک‌های قرصی»
واکنش سخنگوی قوه قضائیه به ماجرای کیک‌های آلوده**

از آلودگی سربی مرغ تا وایتکس در شیر چرا مردم به شایعات آلودگی مواد غذایی دامن می‌زنند؟

آلودگی مواد غذایی در ایران در چندسال گذشته بارها جنجالی شده است. از آلودگی برنج های پاکستانی و هندی گرفته تا سوسیس و کالباس ، سزیجات و سیفی جات جنوب تهران، شیر و لبنیات پالم دار، مرغ سرب دار و ... همه و همه برای افکار عمومی این سوال را ایجاد کرده که آیا در طی چند سال اخیر خوراک سالمی را به عنوان غذا مصرف کرده اند یا خیر؟

آلودگی مواد غذایی در ایران در چندسال گذشته بارها جنجالی شده است. از آلودگی برنج های پاکستانی و هندی گرفته تا سوسیس و کالباس ، سزیجات و سیفی جات جنوب تهران، شیر و لبنیات پالم دار، مرغ سرب دار و ... همه و همه برای افکار عمومی این سوال را ایجاد کرده که آیا در طی چند سال اخیر خوراک سالمی را به عنوان غذا مصرف کرده اند یا خیر؟

به تازگی نیز ماجرای مرغ آلوده به فلزات سنگین دوباره رونمایی شده است تا در گرانی گوشت قرمز ، نگرانی هایی را برای مصرفکنندگان مرغ ایجاد کند.

این درحالی است که تغذیه سالم همراه با مواد غلی و مغذی، علاوه بر اینکه سلامت افراد را تضمین می کند، باعث می شود تا هزینه های درمان ناشی از تغذیه مواد غذایی ناسالم و بعضا آلوده نیز کاهش چشمگیری یابد. بنابراین، یکی از اهداف اصلی نظام های سلامت در هر جامعه ای، سلامت مواد غذایی است که در برنامه غذایی مردم قرار دارد.

مرغ آغشته به فلزات سنگین

پاسخ شایعه

1. ویروس عامل ایدز در محیط خارجی از چند ثانیه تا چند دقیقه بیشتر زنده نمی ماند.
2. این ویروس از طریق خوراکی‌ها سرایت نمی کند، چرا که بزاق دهان و اسید معده آن را غیرفعال می کند.

<http://aids.ir/post/۷۷۳>

3. این شایعه اولین بار در یک تالار گفتگوی عربی و بعد از آن یک حساب توئیتر بدون نام بردن از کشورهای لیبی و الجزایر مطرح شد و سپس به زبانهای انگلیسی و فرانسوی گسترش یافت!
4. در صورت صحت این مورد، سازمان بهداشت جهانی، وزارت بهداشت و سازمان قرنطینه این کشورها مسئول اطلاع رسانی و اقدامات عملی هستند نه اداره مهاجرت الجزایر!

<http://www.thatsnonsense.com/blog/hiv-infected-oranges-coming-lybia-debunked>

5. انتشار چنین شایعاتی بدون تحقیق، موجب برهم خوردن آرامش روانی جامعه می شود، در فضای مجازی هم مسئولیت پذیر باشیم.

حق جو و حق طلب باشیم

متن شایعه

"برونفالایی که داعشی‌ها نوش خون اج آن وک مثبت بزویی کردند. لطفا اطلاع رسانی کنید این برونفال های از لیبی وارد میشده این لکه قرمز خونه و آرمایش ایدز این خون مثبت در ویده. مواظب باشید چون این دانشمون های کورف به هر روشی میخوان به شیعه ضربه بزنند... به دوستان و اقوام خود برای سلامتمشان خبر بدید. حیثیت توک اخبار سراسری هم گفت که برتقال وارداتی بخوبی البته گفت چون بدون مجوز وارد شده... هشدار اداره مهاجرت الجزایر درباره ورود برتقال های آلوده به خون HIV مثبت از لیبی... کشف محموله برتقال وارد شده از لیبی آلوده به خون HIV مثبت توسط اداره مهاجرت الجزایر..."

سایت آوای سلامت وزارت بهداشت

iec.behdasht.gov.ir

سایت معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی گیلان

<http://health.behdasht.gov.ir>

کانال آپارات سفیران سلامت گیلان

<https://www.aparat.com/safiran.salamat>

پایگاه جامع سواد رسانه ای

خبر آنلاین و خبرگزاری مهر

وبسایت تابناک

چت بات هوش مصنوعی چت جی پی تی مایکروسافت

وبسایت جهاد دانشگاهی

جمعی از نویسندگان آفتاب، منبع مقالات منتخب “همایش ملی سواد رسانه ای و مسئولیت اجتماعی”

- **1st WHO Infodemic Manager training**

<https://www.who.int/teams/risk-communication/infodemic-management/1st-who-training-in-infodemic-management>

- **Risk communication essentials: <https://openwho.org/courses/risk-communication>**

- **Communication Essentials for Member States: <https://openwho.org/courses/publichealthcom>**